

IUBIRE: Cruce și Lumină

Motto: „ Taina omului și destinul său se situează
în perspectiva Dragostei Trinitare”
OLIVER CLEMENT

În viața liturgică ortodoxă,avem în Postul Mare,două Duminici care se succed și anume:Duminica Sfântului GRIGORIE PALAMA și Duminica SFINTEI CRUCI; revelația Luminii și revelația Crucii.

Să le unim! Să împletim lumina cu Iubirea!(Iubești ceea ce vezi).

Pentru a înțelege despre ce este vorba,voi face o prezentare succintă a Învățăturii Sf. Grigorie Palama.

Gândirea acestui Sfânt reprezintă un fenomen de renaștere specific creștinismului ortodox.El valorifică și sintetizează tradiția multiseclară în creștinismul răsăritean a RUGĂCIUNII LUI IISUS: „Doamne Iisuse Hristoase,Fiul lui Dumnezeu,miluieste-mă pe mine păcătosul”. Începuturile practicării metodice a acestei rugăciuni se confundă practic cu începuturile creștinismului răsăritean.

Teologul KALLISTOS WARE,episcop de DIQKLETA,Marea Britanie și profesor de Teologie la Universitatea din OXFORD,care a vizitat și Colegiul Vasile Alecsandri nu cu mult timp în urmă,a încercat și a reușit să dea o explicație „Rugăciunii lui Iisus”,considerând-o drept forma cea mai concentrată a învățăturii creștine.

În prima ei parte se afirmă învățătura despre Sfânta Treime.Prin numirea lui Iisus drept Fiul al lui Dumnezeu se prezumă existența Tatălui și prin numirea lui Iisus ca Domn se prezumă existența Duhului Sfânt,dacă ținem seama și trebuie să o facem,de ideea Sf. Ap. Pavel exprimată la I Corinteni capitolul XII,versetul 3,după care Iisus nu poate fi Domn decât prin Duhul Sfânt.În același timp,prin invocarea numelui lui Iisus se afirmă și firea lui umană(pe lângă cea Divină). Acest imn este o afirmare necondiționată a convingerii în existența lui Dumnezeu.

Această Rugăciune este,după Sf. Grigorie o formă sublimă de cunoaștere care se distinge de cunoașterea obișnuită prin supra abundența trăirilor și experiențelor divine.

În același timp,prin cererea exprimată în rugăciune,omul își recunoaște condiția creaturală și supusă păcatului și mai departe,speranța în iertarea acestor păcate și în mântuire.

Dar în centrul doctrinei palamite stă revelația Luminii.

Textele lui Palama au apărut dintr-o motivație polemică.

Polemica dintre teologul(grec sau italian) Varlaam de Calabria și Sf. Grigorie Palama din primele decenii ale sec. al XIV-lea creștin, va porni de la interpretarea momentului Schimbării la Față alui Iisus de pe Muntele Tabor, sărbătoarea prăznuită de noi la 6 August, mai precis în ceea ce privește lumina nefirească ce a însoțit acest fenomen. Pentru Varlaam aceasta nu a fost decât un fapt fizic, fie el și creat prin puterea și voința divină.

Sf. Grigorie, cu argumente dintre cele mai concludente afirmă în concluzie, că lumina taborică nu putea fi decât un simbol al divinității, având aceeași esență cu divinitatea.

În continuare Sf. Grigorie constituie teoria distincției dintre Esența Divină și Energiile, Puterile sau Lucrurile Divine.

Esența Divină este absolut imposibil de perceput, cunoscut, trăit sau experimentat. În schimb harul divin reprezintă revărsarea unei părți din această esență în anumite componente ale lumii create. Unirea dintre harul divin și sufletul uman nu depinde numai de inițiativă divină ci și de efortul persoanei umane de a se constitui ca receptacol al acestei revărsări. Acest efort al ființei umane presupune eliberarea de patimi, trecerea de la cunoașterea catafotică la cea apofatică și practica neîncetată a Rugăciunii lui Iisus.

Fenomenul luminii taborice nu a reprezentat trecerea lui Iisus de la o stare la alta ci transfigurarea în sensul unei desăvârșite experiențe mistice a Apostolilor care au asistat la eveniment.

Ați înțeles de ce este necesară unirea Crucii cu Lumina.

Lumina este prin excelență simbol al Învierii, nu putem vorbi de Cruce decât alături de Înviere; numai și pentru Înviere. Crucea este revelația Treimii. Dumnezeu este Iubire pentru că este Treime. Un solitar metafizic nu poate revela Iubirea, n-o poate proclama.

Unul se poate iubi numai pe el. În trei iubirea este desăvârșită. Această iubire este în dezvăluirea Crucii:

„Fiindcă, atât de mult a iubit Dumnezeu lumea, încât L-a dat pe singurul său fiu, ca tot cel ce crede în EL să nu piară ei să aibă viața veșnică”. Din Iubire s-a născut Jertfa, deci din Treime s-a născut Crucea. În acest sens zicea Dostoievski: „Nu piroanele l-au răstignit pe Hristos ci Iubirea!” Crucea e Taină, Icoană a supremei iubiri.

Crucea este și răstignirea răului, a corupției, e moartea morții. Așa trebuie să înțelegem Crucea.

Noi suntem creaturi, într-adevăr diferite de cealaltă parte a creației, dar creaturi. Ca și creaturi, avem un început, deci și un sfârșit.

Cum am eu nădejdea nemuriri dacă mă exprim ca făptură condiționată?

Aici contribuția Sf. Grigorie Palama este revelatorie; legătura Ziditorului cu noi este Harul.

Suflarea Divină pe care a suflat-o Dumnezeu în noi când ne-a creat este Harul Său,este Suflarea Iubirii;aşa avem sămânţa nemuririi,arvuna vieţii veşnice.În Har stă mântuirea.El a suflat în noi Harul veşniciei.

Despărţirea de Harul Divin este de fapt despărţirea de Dumnezeu.Despărţindu-ne de Dumnezeu,ne despartem de viaţă.Psihanaliza,o orintare în mare vogă în secolul trecut şi deloc neglijată astăzi,susţine prin reprezentăţii ei,unul dintre ei fiind Ligmund Freud,următoarele:dacă plăcerea şi voinţa de putere nu sunt satisfăcute,se refulează în subconştient şi provoacă aceste îmbolnăviri,ci lipsa luminii,vidul spiritual.

De ce pentru uni dintre noi viaţa nu are sens?Pentru că suntem în intuneric.Unde este sensul? Lipsa lui te îmbolnăveşte.

Sensul este Hristos Dumnezeu.Sensul este acolo unde prisoseşte Lumina,la Părintele Luminilor.

Reţin afirmaţia lui Olivier Clement referitoare la dezorientarea şi sentimentul singurătăţii izvorâte din necunoaşterea şi neîmplinirea omului în problemele de esenţă,ce-l privesc în mod special: „pentru că este atras de un model perfect,omul se regăseşte în această lume închisă între limite;nevoind să ştie prea multe despre acest model,din frică sau din comoditate,el trăieşte într-o permanentă iluzie ce-l înnebuneşte”.

„Omul în adâncul său caută ceva care este altceva decât el,cineva pe care să-l iubească şi care să-l iubească”(Fer.Augustin).

Pornind de la afirmaţia filizofului Renée Descartes „Corgito ergosum” şi alăturând-o pe cea a Fericitului Augustin citată mai sus,îndrăznesc să afirm că exist în măsura în care iubesc: „Iubesc deci exist!”.

Eu sunt „eu”,numai în relaţie cu tine,cu un „tu”.Dar afirmam înainte că omul,în adâncul său caută ALTCEVA decât este el.

(Mărturie acestei afirmaţii stau mulţimea operelor de artă care grăiesc despre așazisa „Chemare a absolutului”)

Cine este acest ALTCINEVA?

Este Dumneteu! Sfânta Treime.Numai prin El şi cu El omul are sens.În lipsa lui omul ar fi un atom rătăcitor care vine din neunde şi se duce în ne-unde.

Unirea cu Dumnezeu pentru că acesta este rostul vieţii şi al omului- se face prin răstignirea păcatului,după modelul lui Iisus Hristos,pe Cruce.Trebuie să fim conştienţi că orice viaţă adevărată nu este nici numai veselie,nici numai doliu ci este O ZI,de luptă eroică.Lupta se dă între bine şi rău.

Conştiinţa dinelui şi a răului este sfârşire.Moartea este sfârşire.Când a gustat din măr,Adam a murit sufleteşte.Moartea adevărată nu este cea trupească.Şi,dacă moartea începe în suflet,atunci acolo trebuie omorâtă.

Dumnezeu a îngăduit moartea,ca să moară răul.

Prin Cruce și prin Lumină, Ortodoxia, propune adevăratele soluții pentru ieșirea din criză spirituală prin care trecem la finele celui de-al II-lea mileniu de creștinism, condiția ce se impune cu imperiozitate este renunțarea la egocentrism și adeziunea la Hristocentrism.

Iubirea lui Dumnezeu a mers până acolo încât, nu numai că a murit pentru noi și ne-a înviat, ci a luat firea noastră de om și a dus-o de-a Dreapta Tatălui. Adică ne-a făcut fiii lui Dumnezeu. Numai așa privim problema mântuirii putem rosti „Tatăl nostru...”.

Spunem „Tatăl nostru” pentru că El ne-a făcut fiii lui.

Părăsind „Raiul, Lumina, omul a tras după sine și darul său care l-a însoțit în cădere și în suferință, dar și dorul de a reveni acasă, la Dumnezeu, în proximitatea lui veșnică. De aici și responsabilitatea omului de a readuce prin lucrarea sa, înapoi în Rai și ceea ce a făcut să cadă odată cu el, de acolo.

Condiția noastră ontologică și destinul nostru normal sunt acelea de a fi „cetățeni ai Raiului”, cum ne spune o cântare a Bisericii în ceasul plecării din această lume.

Prin Cruce și Lumină care dau sens vieții noastre. Dar și Crucea și Lumina nu ne-ar conduce nicăieri dacă nu le-ar fi izvorât iubirea lui Dumnezeu, dovedită de-a lungul întregii istorii a mântuirii neamului omenesc.

Omul așa a fost creat: pentru comunitate în două planuri-orizontal și vertical.

În plan orizontal prin filantropie, adică: „Iubește-ți aproapele ca pe tine însuși!” (îndemn și normă nemairostită până la Iisus Hristos) iar în plan vertical, împlinirea iubiri față de semenii prin trăirea în comuniune cu Dumnezeu. Iată cele două aspecte ale unei vieți creștine autentice între Cruce și Lumină izvorâte din IUBIRE.